

Секція ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ОЦІНЮВАННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ З УРАХУВАННЯМ БАЛАНСУ ІНТЕРЕСІВ ІНСТИТУЦІЙ

*Коваленко Н. В., д.е.н., доц., завідувач кафедри економіки та управління,
Мархайчук М. М., аспірант кафедри економіки та управління,
ДонДТУ, м. Алчевськ, Україна*

Протягом багатьох років велика кількість українських підприємств відчуває потребу у значних інвестиціях. У зв'язку з нестабільністю ситуації як в економіці держави, так і в світовій економічній системі необхідним є підвищення обґрунтованості прийняття інвестиційних рішень та розподілу обмежених інвестиційних ресурсів. За допомогою традиційних методів оцінювання ефективності інвестиційних проектів можна обрати більш привабливий проект. Однак важливим є не тільки питання відбору проекту з найвищими показниками ефективності, але й аналізу проектів з точки зору наявності шансів на успішну реалізацію.

Розглядаючи означену проблему з точки зору теорії інституціоналізму, слід відзначити, що чим більшим є ступінь субординації економічних інтересів суб'єктів інвестиційного процесу, тим масштабнішим буде позитивний ефект від впровадження проекту. В той час як несинхронність, непогодженість взаємодії економічних інтересів інституцій знижує ефективність реалізації інвестиційних проектів. Погодженість інтересів суб'єктів різних рівнів управління підвищує стійкість проектів до мінливих умов зовнішнього та внутрішнього середовища, створює об'єктивні умови для надійності їх впровадження. У зв'язку з чим все більшої актуальності набуває проведення наукових досліджень та розробка практичних рекомендацій в області методології визначення інвестиційної привабливості проектів з урахуванням балансу інтересів інституцій.

Класичний набір кількісних критеріїв прийняття інвестиційних рішень складається з показника чистої поточної вартості (NPV), внутрішньої норми рентабельності (IRR), терміну окупності проекту (PP), облікової норми рентабельності (ARR), індексу рентабельності інвестицій (PI) та ін. Означені показники характеризують привабливість інвестиційного проекту з точки зору економічної ефективності капіталовкладень, досягнення якої є можливим лише за умови високого рівня погодженості інтересів інституцій, які беруть участь у інвестиційному процесі, основними з яких є інвестоване підприємство, інвестори та держава. Забезпечення достатньої погодженості інтересів

зацікавлених сторін є основою ефективної реалізації проектів, оскільки конфлікт інтересів учасників інвестиційного процесу в господарській практиці часто призводить до зниження показників ефективності та неможливості успішного завершення проекту. У зв'язку з чим, привабливість інвестиційних проектів пропонується оцінювати за допомогою класичних показників економічної ефективності та інституційної складової з подальшим розрахунком інтегрального показника привабливості проекту.

Слід відзначити, що такий методичний підхід до оцінювання привабливості інвестиційних проектів є універсальним, оскільки включає основні традиційні показники ефективності проектів, а тому підходить для підприємств будь-якої форми власності та галузі. Крім того, завдяки врахуванню ступеня збалансованості інтересів інституцій, які беруть участь у інвестиційному процесі, з'являється можливість аналізувати привабливість проектів в новому розрізі, що створює наступні переваги:

по-перше, даний методичний підхід дозволяє відбирати проекти не тільки на основі показників економічної ефективності, але й ступеня збалансованості інтересів інституцій (держави та регіональної влади, інвесторів, власників та працівників підприємства та ін.), що дозволяє у разі великої погодженості інтересів держави, власників підприємства та ін. за порівняно недостатньої економічної ефективності віднести проект до привабливого, оскільки він перспективніший з точки зору підтримки та підвищення економічної безпеки держави, ніж проекти, які несуть у собі лише короткострокову економічну ефективність. При застосуванні інституційного підходу до оцінювання проектів більш привабливими виявляються такі проекти, які мають більші перспективи реалізації національних економічних інтересів;

по-друге, більш привабливими в рамках запропонованого підходу є ті проекти, які планується реалізовувати на підприємствах, інвестиційна діяльність яких має більший ступінь погодженості з вимогами основних зацікавлених сторін, а саме спрямована на нарощування внутрішньої вартості підприємства, забезпечення його сталого довгострокового і збалансованого розвитку (інтереси власників підприємства), отримання якомога більшого макроекономічного ефекту, зважаючи на те, що «вижимання» податкових надходжень у короткостроковому періоді не може бути пріоритетним в порівнянні з довгостроковим розвитком підприємств (інтереси держави), отримання прибутків у короткостроковому періоді за умови прийняттого ступеня ризику (інтереси інвестора);

по-третє, запропонований підхід до оцінювання привабливості інвестиційних проектів може бути застосований органами державного управління для формування політики розвитку галузей, підвищення їх ефективності, оскільки дозволяє відібрати інвестиційні проекти, які

відповідають не тільки вимогам забезпечення ефективності, але й вірогідності успішної реалізації, а тому і більш швидкого позитивного впливу на розвиток національної економіки;

по-четверте, оцінювання ступеня збалансованості інтересів суб'єктів інвестиційного процесу на підприємстві при аналізі інвестиційної привабливості проекту дає можливість врахувати потенційні перспективи сталого розвитку підприємства, а тому може слугувати базисом для відбору проектів першочергової значущості для забезпечення зростання інвестиційної привабливості національних товаровиробників та укріплення їх позицій на світовому ринку.

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМТВАМИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЛОГІСТИЧНОГО АУТСОРСІНГУ

Бархаєва А.Ю., аспірант, ХНУМГ ім. А.Н. Бекетова, м. Харків, Україна

Останніми роками попит на послуги логістичних операторів в Україні зростає. В різних сферах господарювання відкриваються представництва європейських компаній, які, зазвичай, користуються послугами логістичного аутсорсінгу в своїх країнах. Одночасно з цим на український ринок виходять зарубіжні логістичні оператори, які бажають якомога раніше отримати конкурентні переваги.

Разом з тим, багато українських компаній не прагнуть віддавати свою логістику на аутсорсінг, надаючи перевагу власній логістиці. Основним чинником цього є думка, що послуги логістичного оператора дорожчі, ніж власна логістика та відсутність довіри до логістичного оператора.

За класифікацією логістичні оператори розрізняються від логістики першої сторони (1PL – First Party Logistics) - підприємство повністю самостійно розробляє та здійснює логістику, до логістики п'ятої сторони (5PL) - логістика електронної комерції – управління всіма компонентами ланцюга поставок за допомогою електронних засобів інформації.

Найбільшого розповсюдження в Україні набули 3PL оператори, які займаються перевезенням товару, контролюють проходження митниці, зберігають та фасують вантажі, займаються розподілом, поверненням тари, повністю несуть відповідальність за збереження вантажу, ведуть облік залишків і т.п. Передача всієї логістики компанії в повне управління 4pl-провайдеру (логістичні, фінансові та інші процеси) в Україні не набула широкого поширення.